

Renar och snöskotertrafik

Tips och råd om hur du som snöskoterförare kan visa hänsyn och respekt om du möter renar på din färd

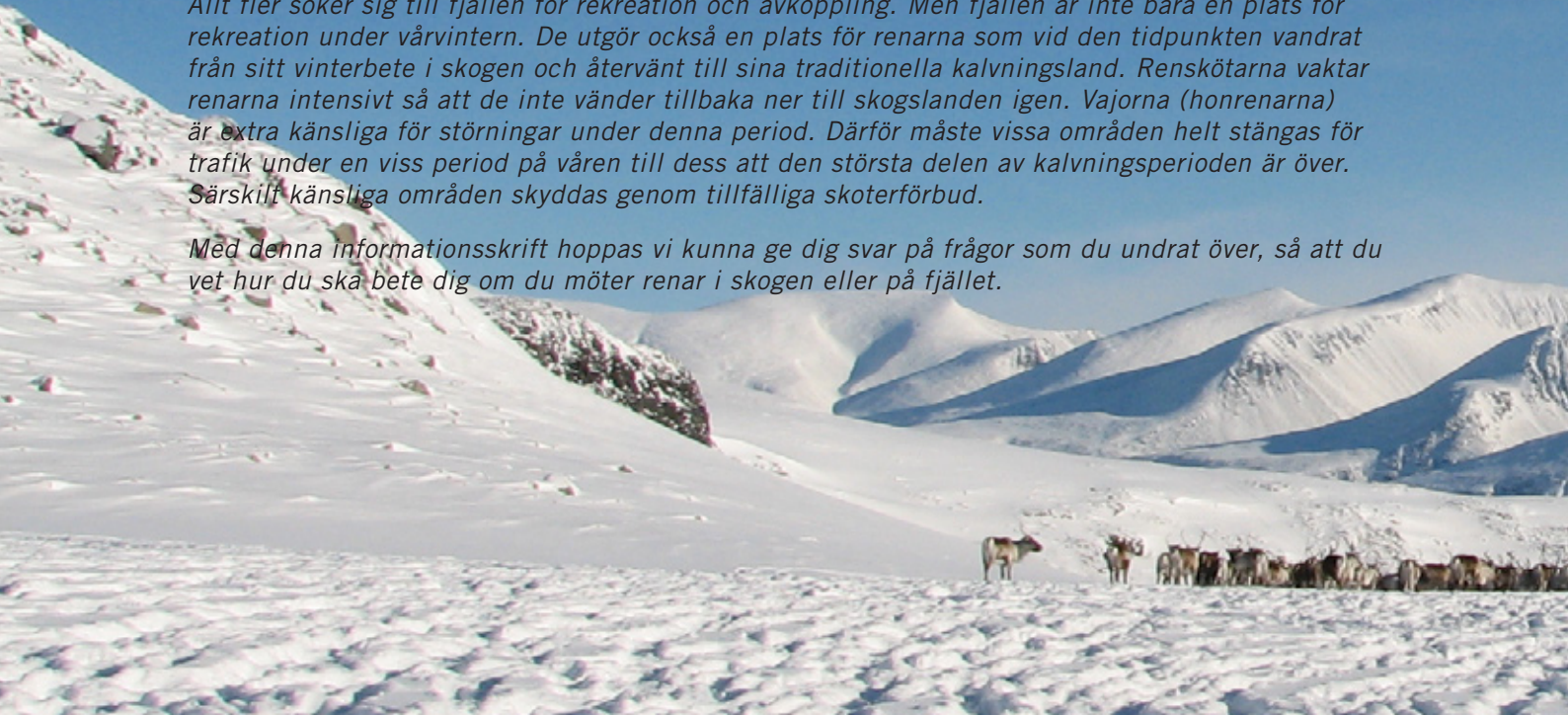

SÁMIID
RIKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Att komma ut i naturen en gnistrande vacker vårvinterdag är som balsam för kroppen och själen. Vi får frid och ro av att vistas ute i den friska vårluften. För många människor här i norr är vintern en av årets stora höjdpunkter och också en av flera orsaker till att vi väljer att bo och leva här. Snöskotern ger oss möjlighet att ta oss ut till ställen på kort tid och vi kan se platser vi förmodligen inte kunnat besöka utan snöskoterns hjälp.

Allt fler söker sig till fjällen för rekreation och avkoppling. Men fjällen är inte bara en plats för rekreation under vårvintern. De utgör också en plats för renarna som vid den tidpunkten vandrat från sitt vinterbete i skogen och återvänt till sina traditionella kalvningsland. Renskötarna vaktar renarna intensivt så att de inte vänder tillbaka ner till skogslanden igen. Vajorna (honrenarna) är extra känsliga för störningar under denna period. Därför måste vissa områden helt stängas för trafik under en viss period på våren till dess att den största delen av kalvningsperioden är över. Särskilt känsliga områden skyddas genom tillfälliga skoterförbud.

Med denna informationsskrift hoppas vi kunna ge dig svar på frågor som du undrat över, så att du vet hur du ska bete dig om du möter renar i skogen eller på fjället.

Fakta om rennäringen

Rennäringen är en central och mycket betydelsefull näring i det samiska samhället. Näringen är en viktig inkomstkälla men den är också bärare av en lång kulturell tradition och en samisk identitet.

Samebyarna i Sverige uppgår till totalt 51 stycken och inom renskötselområdet rör sig cirka 250 000 renar.

Renskötseln är en arealkrävande näring. Varje betesområde har egenskaper som gör det värdefullt under olika perioder av året. Renen är beroende av speciella beten olika tider på året. Därför vandrar den i ett mer eller mindre bestämt mönster mellan de olika betesområdena.

I fjällen måste du som skoteråkare vara beredd på att renar rör sig från och med april till slutet av maj månad så länge skoterföre råder och resten av barmarksperioden.

Behovet av tillfälliga skoterförbudsområden

Det kan finnas flera orsaker till att renar ibland behöver skyddas av tillfälliga skoterförbud. Den främsta är att se till att Vajorna (honrenarna) har betesro före och under kalvning. Andra orsaker till att ett område stängs för skotertrafik kan vara:

- Skydd av renar i direkt anslutning till vårflyttningen. Vårflyttningen kan vara både lång och ansträngande för renen. Den behöver då en kortare tid för återhämtning då den kommer fram till kalvfjället. Tiden kan variera allt ifrån ett par dagar till ett par veckor.
- Skydd av renar i dålig kondition. Har vintern varit svår så är renarna i dålig kondition när de flyttats upp till fjället. De behöver då total betesro för att kunna överleva tills betet blir tillgängligt. Även en liten störning av exempelvis skotertrafik kan göra att renar som är i dålig kondition dör av utmattning.
- Skydd av renar när betet på fjället är dåligt. Är betet dåligt är det viktigt att renarna inte skräms från sina betesgröpar. Skräms renarna kan de vandra miltals innan de åter stannar upp och börjar beta. Det gör att renarna slösar med sina energiresurser, vilket medför att andelen av renarna som överlever minskar. Det medför även merarbete för renskötarna.
- Skydd av betet på vinterbeteslandet i skogen. När stora grupper av renar samlas på ett område i skogslandet är renarna särskilt känsligt de första veckorna för vinterbete. Då behöver renarna betesro.

Inför skoterfärden

- Försök att ta kontakt med samebyn inom det område där du ska vistas och fråga om det finns renar i området. Om du inte får tag på någon från samebyn, fråga någon som åkt i området. Några samebyar håller på med att ta fram information som ska läggas ut på internet. Information om samebyarnas markanvändning finns också på nätet: www.ren2000.se

Under skoterfärden

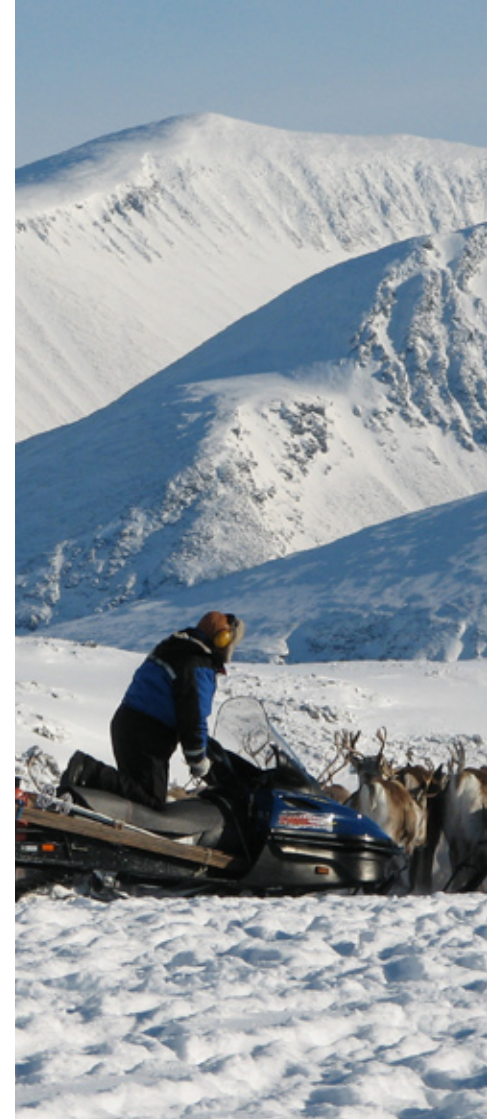
- Tänk på att lösa hundar kan jaga renar och andra djur utan att hundägaren hinner se det. Tänk också på att skällande hundar i skoterkälken skrämmer renarna. På kalfjället i trånga fjälldalar skräms renarna upp mot fjällbranterna och i färdriktningen bort från betesområdet.
- Observera om det finns rensår i eller utanför skoterspåret. Rensår tyder på att det finns renar i området. Svarta plastsäckar på skoterspåret är också en signal på att det finns renar där. Dessa tecken betyder att du som förare ska sakta farten. Dessa tecken gäller även vid bilkörning.

Om du närmar dig en renhjord

- Sakta ned eller stanna. Då går renarna i regel av skoterspåret, speciellt om det finns rentramp på sidan.
- Hoppas renarna inte av spåret beror det på att renarna känner att de inte får tid att hoppa av spåret. Stanna, slå av motorn, vänta en stund.
- Om renarna inte flyttar sig från spåret kan det också bero på att det är mjuk snö vid sidan av spåret och att de inte hittar ett lämpligt ställe att kliva av på. Kör sakta bakom renarna eller vänd. Låt renarna gå framför skotern, stanna och vänta så att de hinner gå åt sidan. Går de ändå inte av är det lämpligast att vända.

Om det inte går att ändra färdriktning, invänta en öppning i skogen, på en myr eller något annat ställe. Är ni flera snöskotrar i ett följe stannar alla utom en, som kör lugnt en omväg runt renarna och ställer sig på skoterspåret, vilket gör att de går av spåret. På kalfjället gäller samma sak - en kör om på lämpligt ställe.

Det är viktigt att inte alla eller många börjar köra om, ju fler som gasar desto högre motorljud. Renarna uppfattar detta som om förföljarna kommer närmare och då fortsätter de att springa.

- När renarna har stannat och en ren går åt sidan, invänta lugnt att alla går åt sidan, stressa inte, då kan de hoppa tillbaka in i på det hårda skoterspåret igen. Renarnas beteende är sådant att de följer varandra, går en åt sidan följer alla andra efter.
- Snöskoterkörning på kalfjället är enklare i den mening att som skoterförare har du längre sikt. Det medför att du kan planera ett möte med renar på ett tidigare stadium. Kör lugnt om renarna med god marginal till dem.
- Undvik att köra i trånga fjälldalar eller bland betande renar för att undvika att störa dem. De behöver betesro och skydd vid kalvningen.
- Följ skoterleder eller andra skoterledsmarkeringar för din säkerhet och andras.

Avslutningsvis några enkla ord på färden...

Ha trevligt, du är ledig! Ta det lugnt! Visa hänsyn mot djur och människor i naturen.

Det här är Nationella Snöskoterrådet

Syftet med Nationella Snöskoterrådet är att utveckla en hållbar snöskotertrafik genom att förena näringsverksamhet och allas naturupplevelser. Detta ska ske utan att skada eller störa människor, djur, miljö eller egendom.

Nationella Snöskoterrådet ska vara ett forum för dialog, som möjliggör att organisationerna kan få ett gemensamt synsätt, så att vi kan samordna och genomföra aktiviteter som leder mot vår gemensamma vision: ***"Snöskotertrafiken bedrivs utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs."***

I Nationella Snöskoterrådet ingår

Vägverket, Naturvårdsverket, Rikspolisstyrelsen, Länsstyrelsen Norrbotten (representerar Sveriges länsstyrelser), Kommunförbundet Norrbotten (representerar Sveriges kommuner), Sametinget, Sveriges Snöskoterägares Riksorganisation (Snofed), Sveriges snöskoteråkares centralorganisation (SSCO), Lantbrukarnas riksförbund (LRF).

Kontaktperson för Nationella Snöskoterrådet:

Jan Lindgren, Vägverket Region Mitt, Tel 0611 - 443 38
E-post jan.lindgren@vv.se www.snoskoterradet.se

Hit kan du vända dig för mer information:

Svenska samernas riksförbund, Magasinsgatan 7, 903 27 Umeå,
Telefon 090 - 14 11 80, E-post ssr@sapmi.se, Hemsida www.sapmi.se